

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 17 grudnia 2025 roku

Sprawa: Interpelacja 13909
Znak sprawy: PT8.054.4.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 13909 Pana Posła Janusza Kowalskiego w sprawie *mechanizmu podzielonej płatności w VAT*, proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Zanim przejdę do udzielenia odpowiedzi na pytania Pana Posła chciałbym odnieść się do stwierdzeń zawartych w pierwszej części interpelacji.

Przede wszystkim nie można zgodzić się z twierdzeniem, że popularność mechanizmu podzielonej płatności „wyraźnie wyhamowała” a nawet pojawiły się „pierwsze oznaki spadku”. Raportowane przez sektor bankowy oraz Krajową Izbę Rozliczeniową dane dotyczące liczby transakcji przeprowadzonych z wykorzystaniem mechanizmu podzielonej płatności nie potwierdzają takiej sytuacji. Liczba transakcji od momentu wprowadzenia tego rozwiązania przedstawia się następująco:

- 2018 (lipiec – grudzień) – 7 349 813
- 2019 – 27 099 323
- 2020 – 84 831 776
- 2021 – 93 130 585
- 2022 – 93 914 086
- 2023 – 96 719 123
- 2024 - 104 469 931
- 2025 (styczeń – październik) - 90 122 458

tel.: +48 22 694 55 55

fax: +48 22 694 36 84

gov.pl/finanse

e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

ul. Świętokrzyska 12

00-916 Warszawa

Przedstawione dane potwierdzają, że stosowanie mechanizmu podzielonej płatności utrzymuje się na stabilnym wysokim poziomie.

Co do zasygnalizowanych trudności związanych z dostępem do środków zgromadzonych na rachunkach VAT oraz wydłużającymi się procedurami ich uwalniania co skutkuje zbyt długim pozostawianiem środków na tych rachunkach, informuję, że z informacji otrzymywanych z Krajowej Administracji Skarbowej wynika, że średni czas uwalniania środków jest znacznie krótszy niż przewidziane w ustawie 60 dni i od kilku lat oscyluje w granicach **20 dni** (przykładowo dla 2024 r. wyniósł 18,91 dnia a w okresie od stycznia do listopada 2025 r. 19,9 dnia). Oznacza to, że organy podatkowe rozpatrują składane przez podatników wnioski bez zwłoki i w jak najkrótszym czasie. Zatem i to stwierdzenie nie znajduje uzasadnienia.

Oczywiście występują sytuacje, w których na wykonanie czynności weryfikacyjnych organ podatkowy potrzebuje więcej czasu. Należy bowiem mieć na uwadze, że rachunek VAT jest elementem narzędzia uszczelniającego, zatem organ podatkowy musi mieć pewność, że uwolnienie środków z tego rachunku jest zasadne i nie budzi wątpliwości. W takich sytuacjach zgoda na uwolnienie środków z rachunku VAT wydawana jest w możliwie najkrótszym czasie po dokonanej weryfikacji. Niemniej jednak jak wskazuje średni czas uwalniania środków są to nieliczne przypadki.

Należy również odnieść się do stwierdzenia, że cyt.: *Unia Europejska analizuje mechanizm podzielonej płatności jako potencjalne narzędzie stosowane szerzej a niektóre propozycje sugerują nawet rozszerzenie jego stosowania poza transakcje między przedsiębiorcami*. Już w odpowiedzi na interpelację nr 11675 Pana Pośta wskazywaliśmy, że rozszerzenie zakresu mechanizmu podzielonej płatności na dodatkowe grupy towarów i usług, nie spotkało się z aprobatą Komisji Europejskiej. Komisja wyraźnie zaznaczyła, że odstępstwa przyznawane na mocy art. 395 dyrektywy VAT to rozwiązania ograniczone nie tylko w czasie, ale i co do zakresu. W ocenie Komisji rozszerzenie zakresu stosowania mechanizmu prowadziłoby do fragmentacji rynku wobec czego Polska zobligowana była do zmodyfikowania podejścia co do rozszerzenia zakresu tego rozwiązania.

W zakresie poruszonej kwestii blokowania zwrotów wskazuję, że statystycznie w 2024 r. średni czas realizacji zwrotów wynosił: dla zwrotów 25 dniowych – średnio 18,86 dnia, dla zwrotów 40 dniowych – średnio 20,25 dnia, a dla zwrotów 60-dniowych – średnio 37,05 dnia. Przytoczony średni czas dokonania zwrotu wskazuje, że organy podatkowe nie wstrzymują dokonywanych zwrotów do upływu maksymalnego terminu zwrotu.

Dodatkowo zauważyć należy, że od 1 lutego 2026 r. podstawowy termin zwrotu VAT zostanie skrócony i będzie wynosił 40 dni. Jest to rozwiązanie korzystne dla podatników, a jednocześnie uwzględniające czas potrzebny organowi na zweryfikowanie wykazanego zwrotu VAT oraz – w razie konieczności – prawidłowego doręczenia postanowienia przedłużającego termin zwrotu VAT. Skrócenie podstawowego terminu zwrotu o 20 dni czyli jedną trzecią wynika z wejścia w życie obowiązkowego Krajowego Systemu e-Faktur (KSeF). Po wprowadzeniu KSeF analityka organów podatkowych będzie bowiem następowała szybciej niż obecnie. Wdrożenie powyższego rozwiązania zapewne wpłynie również korzystnie na czas uwalniania środków z rachunku VAT.

W zakresie dokonywania analiz funkcjonowania mechanizmu podzielonej płatności oraz jego efektywności i skutków finansowych dla gospodarki informuję, że skuteczność tego mechanizmu podlegała i nadal podlega monitorowaniu. Efektem

przeprowadzonych badań są sprawozdania z funkcjonowania tego mechanizmu. Sprawozdania te stanowią wykonanie obowiązku nałożonego decyzją wykonawczą Rady (UE) 2019/310 oraz 2022/559 w sprawie upoważnienia Polski do wprowadzenia szczególnego środka stanowiącego odstępstwo od art. 226 dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej jakim jest mechanizm podzielonej płatności.

Przechodząc do pytań Pana Posła informuję:

Ad. 1 i 2

Udział mechanizmu podzielonej płatności w podatku należnym VAT kształtował się następująco:

- 2018 (lipiec – grudzień) – 9%
- 2019 – 17%
- 2020 – 49%
- 2021 – 56%
- 2022 – 60%
- 2023 – 63%
- 2024 – 61%
- 2025 (styczeń – październik) – 58%

W 2024 r. odnotowano procentowy spadek udziału mechanizmu podzielonej płatności w podatku należnym VAT jednakże nie należy czytać tych danych bez uwzględnienia pozostałych danych obrazujących stosowanie tego mechanizmu. Jak wskazano powyżej liczba transakcji w 2024 r. w stosunku do 2023 r. wzrosła o 7 750 808 co oznacza wzrost o ponad 8% rok do roku, co świadczy o niewielkim (średnio) spadku kwot podatku objętych tym mechanizmem per transakcja. Należy jednak zaznaczyć, że w br. podjęto prace legislacyjne nad doprecyzowaniem katalogu towarów objętych mechanizmem podzielonej płatności (projekt jest obecnie po uzgodnieniach międzyresortowych i konsultacjach społecznych), co pozwoli wyeliminować wątpliwości i może przyczynić się do ponownego wzrostu udziału mechanizmu podzielonej płatności w podatku należnym VAT.

Ad. 3

Obecnie nie planuje się wprowadzania dodatkowych zachęt celem zwiększenia dobrowolnie stosowanego mechanizmu podzielonej płatności. W ocenie Ministerstwa Finansów obecne zachęty są wystarczające, a możliwość zastosowania tego mechanizmu do konkretnej transakcji czy nowego kontrahenta, pozwalając podatnikom uniknąć negatywnych konsekwencji z tytułu ich nierzetelności, spełnia zakładane cele i oczekiwania.

Ad. 4

W zakresie aktualizacji objaśnień podatkowych dotyczących mechanizmu podzielonej płatności informuję, że na tą chwilę nie planuje się takich działań.

Trudno natomiast odnieść się do stwierdzenia Pana Posła co do konieczności uzupełnienia tych objaśnień z uwagi na *obecne realia obrotu gospodarczego, zmian w praktyce organów podatkowych, nowych metod działania przestępców, rozwoju*

technologii, rosnącej skali transakcji objętych tym mechanizmem czy problemów zgłaszanych przez przedsiębiorców w zakresie stosowania mechanizmu i zarządzania środkami na rachunkach VAT. Ogólnie sformułowana argumentacja bez konkretnych przykładów nie pozwala na precyzyjne odniesienie się do przedmiotowego postulatu.

Jeśli chodzi o problemy zgłaszane przez przedsiębiorców w zakresie stosowania mechanizmu i zarządzania środkami na rachunkach VAT informuję, że do Ministerstwa Finansów nie wpływają takie sygnały. Pojawiały się one na początku funkcjonowania mechanizmu i wynikały głównie z jego innowacyjności oraz niezrozumienia zasad działania. Obecnie podatnicy nie zgłaszają problemów związanych ze stosowaniem tego rozwiązania.

Ad. 5

Metodyka w zakresie oceny dochowania należytej staranności przez nabywców towarów w transakcjach krajowych nie ma mocy ochrony prawnej dla podatników, a stanowi jedynie zbiór niewiążących wskazówek dla pracowników organów podatkowych.

Należy mieć jednakże na uwadze, że każde aktualizowanie, uzupełnianie i doprecyzowanie kryteriów przyjętych w Metodyce, może nieść ze sobą pewne zagrożenia. Zauważyć bowiem należy, że obecnie funkcjonująca Metodyka jest narzędziem, w stosunku do którego zdążyło się już ukształtować orzecznictwo, zarówno wśród organów podatkowych, jak i sądów. Jej modyfikacja mogłaby skutkować pojawieniem się nowych wątpliwości zarówno po stronie podatników, jak i samych organów, czy też kwestii mogących być przyczyną i przedmiotem nowych sporów na linii podatnik-organ podatkowy.

Ponadto nie można zapominać, że Metodyka jest w pewnym sensie narzędziem „obosiecznym”, niosącym obok korzyści również pewne istotne ryzyka. Jak bowiem sygnalizowały organy podatkowe, Metodyka z jednej strony chroni przedsiębiorców działających „w dobrej wierze”, a z drugiej uprzedza tych, którzy działają nieuczciwie i przygotowują „dowody” na wypadek ewentualnych czynności sprawdzających lub kontroli, czy też, że ujęte w Metodyce działania, jakie powinni podejmować podatnicy przy zawieraniu transakcji z kontrahentami instruuje także podmioty nieuczciwe, z góry nastawione na udział w oszustwie.

Mając na względzie powyższe na chwilę obecną nie są prowadzone prace nad aktualizacją Metodyki.

Ad. 6

Mechanizm podzielonej płatności stanowi jedno z wielu narzędzi uszczelniających. Z uwagi na fakt, że rozwiązanie to jest odstępstwem od zasad unijnych i jego stosowanie wymaga uzyskania zgody Komisji Europejskiej nie jest możliwe jego swobodne modyfikowanie, zmienianie zasad stosowania czy zakresu obowiązywania. Podejmowane dwukrotnie przez Polskę próby rozszerzenia tego mechanizmu spotkały się z negatywną oceną Komisji Europejskiej.

W związku z tym podejmowane są inne działania zmierzające do dalszego uszczelnienia VAT, ale też i innych podatków.

Przykładowo w Ministerstwie Finansów od 2024 r. podjęto działania nakierowane na lepszą identyfikację skali i obszarów nieprawidłowości – rozpoczęto m.in. program szacowania luk w najważniejszych fiskalnie podatkach. Podjęto również razem z Międzynarodowym Funduszem Walutowym kroki zmierzające do skoordynowania działań walki z szarą strefą, w tym wypracowania strategii walki

z tym zjawiskiem. Wspieraniu tego przedsięwzięcia służyć ma powołany 19 marca 2025 r. przez Premiera Międzyresortowy Zespół ds. Przeciwdziałania Szarej Strefie.

Dodatkowo przyjęty w dniu 11 marca 2025 r. pakiet „VAT w erze cyfrowej” (VAT in the Digital Age – ViDA) zawiera środki mające na celu modernizację unijnego systemu VAT, poprawę jego funkcjonowania dla przedsiębiorstw i zwiększenie odporności na oszustwa. Nowy system wprowadza m.in. cyfrowe raportowanie w czasie rzeczywistym dla handlu transgranicznego w oparciu o faktury elektroniczne, co zapewni państwom członkowskim cenne informacje potrzebne do intensyfikacji walki z oszustwami podatkowymi w zakresie VAT, w tym zwłaszcza karuzelowymi.

Od 1 lutego 2026 r. wejdzie w życie obowiązek stosowania KSeF, który uszczelni system podatkowy. Dodatkowo zagwarantuje bezpieczeństwo i nienaruszalność danych (treść faktury znajdującej się w KSeF nie ulegnie zmianie).

Procedowany jest również *projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (UD314)*, w którym proponuje się także rozwiązania o charakterze uszczelniającym, w tym:

- zmiany dotyczące rejestracji podatników VAT,
- rozszerzenie zakresu odpowiedzialności solidarnej nabywcy za zaległości podatkowe sprzedawcy,
- zmiany w zakresie dotyczących kas rejestrujących,
- zmiany w zakresie importu towarów,
- wspomniana zmiana sposobu klasyfikacji towarów wymienionych w załączniku nr 15 do ustawy o VAT.

Wyżej wskazane rozwiązania będą stanowić w najbliższym czasie kolejne, skuteczne środki ograniczania nieprawidłowości w rozliczaniu VAT.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Finansów